

De WHY en HOW van de Associatie Wijkteams

Versie 2.0, september 2024

Waarom bestaat de Associatie Wijkteams?

Leden van de Associatie trekken samen op in hun ontdekkingsreis in een turbulente omgeving. Vanuit het perspectief van wijkteams creëren zij gezamenlijk beweging én realiseren impact op de veranderopgaven (de transformatie van het sociaal domein).

De transformatie

De transformatie laat zich beschrijven in twee punten, plus een onderliggende mens- en samenlevingsvisie:

Leefwereld als vertrekpunt. De missie is om het perspectief van de leefwereld als vertrekpunt sterker te maken ten opzichte van de bureaucratische rationaliteit. Het uitgangspunt van een mens in zijn omgeving leidt tot een volstrekt andere rationaliteit van het vak en wijze waarop je het 'versterken van het gewone leven' organiseert en realiseert.

Werken in een sociaal ecosysteem.

Versterken en herstellen van het gewone leven vraagt vooral om oplossingen in en met de context, en minder om individuele oplossingen voor enkelvoudige problemen. Dat moet je dus samen organiseren en realiseren. Dat vraagt om opgavegericht werken in netwerken, waardegedreven, met persoonlijk leiderschap en persoonlijke relaties. Waarbij beleid de praktijk versterkt (in plaats van eenzijdig bepaalt). Dat gebeurt in een dialoog, als co-creatie.

In de leefwereld van inwoners

Inwoners voelen zich gezien en gehoord en zijn in staat het leven te leiden dat bij ze past, omdat:

- o Ze een huis en voldoende inkomen hebben
  - o Ze een (steunend) netwerk hebben
  - o Ze betekenisvol mee kunnen doen op eigen wijze
  - o Ze zichzelf en dus anders kunnen zijn
-

Onderliggende mens-, samenlevings- en besturingsvisie. De mens leeft als sociaal wezen met anderen in een principieel veranderlijke, ambigue, meervoudige wereld. We weten niet altijd precies wat er aan de hand is, we kunnen niet alles oplossen of voorkomen, niemand kan in de toekomst kijken en niemand heeft compleet zicht op veiligheid. In deze meervoudige werkelijkheid kunnen verschillen van inzicht blijven bestaan, in een huishouden, in een gemeenschap, netwerk, of een stelsel. We poetsen de spanning niet weg, en denken én-én. We accepteren onzekerheid en tragiek (niet alles is mogelijk of oplosbaar) en gaan daarbinnen altijd op zoek naar wat er wél mogelijk is (hoopvol en met lef). Zonder de discussie te kunnen of willen beslechten, omdat er binnen die meervoudigheid reële dilemma's blijven bestaan. Ondersteuning en versterking van inwoners in kwetsbare omstandigheden is (ook) een kwestie van fatsoen. We proberen de context te beïnvloeden ten faveure van hen die het (even) niet redden in de samenleving.

Waarom een Associatie Wijkteams?

Als we bovenstaande visie en missie (op de samenleving) vertalen naar de visie en de missie van de Associatie Wijkteams, komen we tot de volgende beschrijving:

Leefwereld van de leden als vertrekpunt. De missie is om het perspectief van de leefwereld van de leden als vertrekpunt sterker te maken ten opzichte van de bureaucratische rationaliteit. Het

In de leefwereld van leden

Leden voelen zich gezien en gehoord en zijn in staat het lidmaatschap te beleven dat bij ze past, omdat:

- o Ze in de basis voldoende informatie hebben over wat de Associatie Wijkteams inhoudt, welke thema's er spelen en hoe ze met anderen kunnen samen werken
- o Ze een (steunend) netwerk hebben aan de andere leden
- o Ze betekenisvol mee kunnen doen in de Associatie Wijkteams op eigen wijze
- o Ze zichzelf en dus anders kunnen zijn

uitgangspunt van een lid

van de Associatie Wijkteams in zijn omgeving leidt wellicht tot het anders creëren en organiseren van de gezamenlijke beweging en realiseren van impact.

Werken in een sociaal ecosysteem. De leefwereld van de leden als uitgangspunt nemen en daarin betekenisvol bijdragen vanuit netwerken vraagt vooral om beweging/verandering in en met de context. Dat moeten we dus samen organiseren en realiseren. Dat vraagt om opgavegericht werken in netwerken, waardegedreven, met persoonlijk leiderschap en persoonlijke relaties. Waarbij beleid de praktijk versterkt (in plaats van eenzijdig bepaalt) en de landelijke context beïnvloed wordt vanuit die praktijk. Dat gebeurt in een dialoog, als co-creatie.

Onderliggende mens-, samenlevings- en besturingsvisie.

- Het lid van de Associatie is een sociaal wezen als individu en als organisatie.
- De leden en daarmee de Associatie bevinden zich in een veranderlijke, ambigue, meervoudige wereld.
- We accepteren onzekerheid. We weten niet altijd precies wat er aan de hand is, welke krachten werkzaam zijn en wat er gaat gebeuren.
- We gaan altijd op zoek naar wat er wèl mogelijk is (hoopvol en met lef). Zonder de discussie te kunnen of willen beslechten, omdat er binnen die meervoudigheid reële dilemma's blijven bestaan. We denken en-en.
- Ondersteuning en versterking van de leden is een doel.
- We proberen de context te beïnvloeden ten faveure van de doelgroep van onze leden.

Hoe doet de Associatie dat?

Onze missie geldt voor alle 'lagen' (voor de doelgroep van onze leden, in onze lid-organisaties, tussen lid-organisaties en op stelselniveau). We geloven in parallelle processen en congruent organiseren en sturen. Lokaal en landelijk zoeken we de samenwerking met andere partners, omdat er echt een maatschappelijke beweging nodig is om het werken vanuit de leefwereld te kunnen realiseren. En op elkaar afgestemde, samenhangende opdrachten door die partners zijn nodig. Onze eerste strategisch partners hierin zijn gemeenten. Die zijn de beweging richting het lokale gestart. Tegelijk zijn gemeenten meesterlijk goed in de bureaucratische rationaliteit. Dat vraagt veel dialoog. De Associatie en haar leden hebben een realistische en pragmatische houding in de samenwerking: constructief, nuchter, bescheiden, met lef. De Associatie is een gedreven netwerk dat de energie van de leden

Kernwaarden:

Lef (proactief, constructief, energie volgend, kijken zonder oordeel, creatief, nieuwsgierig, een volk van ondernemers)

Pragmatisch (nuchter, bescheiden, op zoek naar wat er wèl kan, gewoon beginnen, werken met versies, niet bureaucratisch)

Samen (acceptatie van de verschillen, meervoudig, ambigu, gedeelde verantwoordelijkheid, gericht op opgaven, werken 'te midden van')

volgt. Met elkaar laden zij de betekenis van 'sterke lokale teams'. En werken geduldig en vasthoudend aan de transformatiedoelen (versterken van het gewone leven, normaliseren, demedicaliseren, ruimte voor de professional, minder bureaucratie). Stug volhardend in de missie, stap voor stap en dus niet telkens weer helemaal anders.

Alle lokale teams, ongeacht vorm, inrichting of precieze opdracht zijn welkom om lid te worden. De geleerde lessen en resultaten van lokale praktijken en leergroepen, plus de bijeenkomsten van het netwerk, staan zoveel als mogelijk open voor niet-leden. De opgedane kennis en (praktijk)ervaring wordt voor elkaar en de omgeving vrij beschikbaar gesteld. Als je meedoet draag je ook bij. Zo leren en ontwikkelen we samen, filteren we de rode draden eruit, die moeten worden opgetild op landelijk niveau. Binnen het netwerk worden de verschillen benut om van te leren. Ook hierin gaan we de spanning niet uit de weg.

Transformeren in de praktijk betekent voor leden van de AW

Missie voorop! Koers houden, ambitie in de wijk realiseren; Wat we doen, doen we met het oog op de samenleving die we met elkaar willen realiseren. Dat doen we met veel ambitie en een gevoel van urgentie. Een fatsoenlijke samenleving staat op het spel.

Relaties zijn belangrijk, structuren en vormen ondergeschikt. In ons netwerk begint het met de ontmoeting van mens tot mens, van daaruit werken we met behulp van 'gedeelde manieren' aan commitment en vertrouwen.

Voorbeeld gedrag vertonen (veranderen van A naar B via B). We nemen veel reflectietijd om de toekomstvisie te doorgronden, aan te scherpen en te doorleven.

Altijd passende taal & beelden kiezen. We besteden veel tijd aan het vinden van passende taal, die geladen wordt met elkaar. Vanuit binnen en buiten perspectief.

Laten stromen: werken in kleine stapjes in het hier en nu vanuit lange termijn visie, met behulp van een veranderkundige visie en begeleiding.

Frappez toujours! Bevragen van het normale, duiden van dilemma's, eren van conflicten: als je denkt dat je het al weet zit je alweer gevangen in het systeem. Het expliciet maken van kwesties en dilemma's vraagt vaardigheid om het ongemak te verdragen. Leden zijn kritisch constructief, op zichzelf, op elkaar en op samenwerkingspartners.

Durven stoppen en afbreken van wat niet werkt.

De Associatie verhoudt zich landelijk op haar eigen wijze tot de instituties. Leden nemen deel aan landelijke werk- en projectgroepen en brengen daar het praktijkperspectief naar voren. Zij stappen naar voren op thema's die hen bijzonder aanspreken en waar gemeenschappelijk urgentie op gevoeld wordt. Als lid voer je de landelijke dialoog op basis van bovenstaande missie¹. Je spreekt niet namens de leden, maar denkt proactief mee over de maatschappelijke opgaven vanuit het praktijkperspectief. Je gedraagt je als kritische vriend. Je doet je inbreng vanuit de kracht van lokale teams, en een heldere vraag over wat je van de ander nodig hebt als lokaal team. Je benoemt en reflecteert op niet helpend 'gedoe' in de samenwerking en structuurdiscussies, met de missie tot transformeren voor ogen, en vanuit een nieuwsgierige, verbindende houding. Ook hier worden verschillen niet weggepoetst. Concrete afspraken over vorm en inrichting maken we lokaal, niet landelijk. Het geluid van de Associatie is een meerstemmig, meervoudig geluid, maar altijd met de ogen op de bal: het versterken en herstellen van het gewone leven.

---

¹ In het 'brondocument' staat een verdere verdieping op het verhaal dat we gemeenschappelijk delen en vertellen aan landelijke, regionale en lokale samenwerkingsverbanden.

Organogram

De Associatie Wijkteams vormt als vereniging een gemeenschap, en kan worden vergeleken met een lichaam, met het bestuur als hoofd, de adviesraad als achterhoofd, de leden en leergroepen als ledematen en de leden die deelnemen aan landelijke werkgroepen als huid. Het dagelijks bestuur en het programmateam fungeren als de ruggengraat (backbone); een onafhankelijk 'team' binnen een samenwerking van organisaties, dat de samenwerking tussen die organisaties faciliteert en ondersteunt. De backbone borgt de kracht en het welzijn van de samenwerking tussen de leden, en met andere partners, terwijl focus en richting bewaard blijft. Zij zorgt voor vorm en verbinding, steun en bescherming, coördinatie en controle.

Zeven succesfactoren van een backbone organisatie

1. Helderheid over gedeelde doelen/visie.
2. Driver zijn achter lange termijn, 'momentum en funding'; aaneenschakeling van kleine kansen met toekomstvisie; financiering verzorgen.
3. Heldere samenwerkingsidentiteit
4. Mensen en organisaties betrekken en op 1 lijn houden.
5. Werken vanuit de leden, betrekken achterban, leden in het zonnetje zetten (activeringscomponent), als backbone zelf onzichtbaar zijn (*die is onzichtbaar tot het pijn doet*).
6. Heldere herkenbare successen, met duidelijke parameters van succes.
7. Data en leren houden verband; overbruggen van visie naar uitvoering.

De 'lichaamsdelen' van de Associatie organiseren samen energievool en fantasierijk het netwerk en het landelijk meepraten. Zo werken zij aan het realiseren van een gedeelde missie en visie.

Door constant samen:

(1) **te doen & ontdekken:** met lef aan de slag in je lokale praktijk en in de leegroepen. Iets uitproberen op verschillende manieren.

(2) **te volgen, vergelijken & duiden:** met elkaar informatie verzamelen, zowel warme als koude data, en die duiden. Zoals in het vertelpunt dat we inrichten.

(3) **te begrijpen & verklaren:** veel en vaak met elkaar reflecteren. Wat zien we, wat gebeurt er en wat betekent dat? Wat doen we, hoe gedragen we ons, en past dat nog steeds? Helpt het voor onze missie? Welke geleerde lessen kunnen en moeten we laten stollen, in de zin van beetpakken en benoemen? In de zin van: dit werkt dus...

(4) **te vertalen & delen:** als vereniging delen we de geleerde lessen met elkaar en met niet leden. Op een aansprekende, begrijpelijke en nuttige manier. En bij voorkeur niet alleen in geschreven teksten.

Wat betekent dit concreet voor de verschillende 'groepen'?

De Leden

Als je lid bent van de Associatie dan trek je samen met andere leden op in de ontdekkingsreis in een turbulente omgeving, uit hoofde van jouw functie als bestuurder, directeur of andere professional in een lokaal team. Je denkt en doet mee binnen jouw focus en invloedssfeer. Vanuit het perspectief van wijkteams creëer je beweging én realiseer je impact op de veranderopgaven (de transformatie van het sociaal domein), dat doe je zowel lokaal als landelijk. Je investeert in goede relaties, met andere leden en relevante partners.

Leergroepen van de Associatie

Als lid doe je mee aan leergroepen en andere bijeenkomsten van de Associatie, op basis van je interesse en tijd/ruimte. Bij voorkeur doet ieder lid wel ergens aan mee, omdat vele handen licht werk maken en iedereen van een ander kan leren. Meerdere personen uit dezelfde organisatie zijn van harte welkom natuurlijk. Ook niet leden kunnen deelnemen aan een leergroep wanneer hun leervraag goed aansluit bij de leervragen van de leden.

Landelijke stuur-, leer- en werkgroepen

Als je lid bent van de Associatie neem je (op gezette tijden) deel aan (landelijke) stuur-, leer- en werkgroepen. Je stapt naar voren op thema's die jou bijzonder aanspreken en/of waar gemeenschappelijk urgentie op gevoeld wordt. Je neemt deel aan het gesprek vanuit het

praktijkperspectief van jouw lokale situatie en draagt de visie en missie uit, zoals verwoord in de strategische koers en de Why en How van de Associatie (kort samengevat in het 'brondocument').

Het Bestuur

Het bestuur bestaat uit directeur-bestuurders van aangesloten wijkteamorganisaties; benoemd door de leden. Als lid van het bestuur, reflecteer je op en bewaak je de missie van de Associatie. Dat doe je zowel met de andere bestuursleden samen, als persoonlijk in je deelname aan bijeenkomsten, leergroepen van de Associatie en landelijke gremia. In die zin heb je altijd een dubbele pet van lid en bestuurslid. Je bent laagdrempelig beschikbaar voor nieuwe leden en ondersteunt hen in het vinden van een passende plek binnen AW. Je bent beschikbaar voor het programmteam bij voorkomende vraagstukken aangaande de missie, visie, doelen en strategie van de Associatie. Samen met de Adviesraad reflecteer je periodiek op de lange termijn.

Het Dagelijks Bestuur

Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter, secretaris en penningmeester; benoemd door het bestuur. Als lid van het dagelijks bestuur werk je samen met het programmteam voor de doorlopende, dagdagelijkse strategische, tactische en operationele afstemming en beslissingen. Je bent hiervoor gemandateerd door het bestuur. Je bent laagdrempelig beschikbaar voor het programmteam, ook in de rol van opdrachtgever van hen.

De Adviesraad

Als je lid bent van de Adviesraad adviseer en inspireer je het (dagelijks) bestuur gevraagd en ongevraagd. Je draagt de missie en visie van de Associatie mee uit.

Het Programmteam

Als je lid bent van het programmteam ondersteun en versterk je de leden in het uitvoeren van hun missie. Aan de hand van lessen uit praktijk en literatuur (denk aan succesfactoren van een backbone organisatie), zorg je ervoor dat het netwerk *als netwerk* goed functioneert. Het programmteam bestaat uit een programmaondersteuner, een strategisch adviseur en een netwerkcoördinator, met ieder een eigen takenpakket en focus. Je doet het werk samen en investeert in de goede relaties, met elkaar en met de leden.